МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

Методичні рекомендації для самостійної роботи аспірантів за навчальною дисципліною «Основи наукових досліджень у галузі мовознавства»

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
/

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 035 Філологія
освітня програма Англійська мова та література і переклад та друга іноземна мова; Німецька мова та література і переклад та англійська мова; Французька мова та література і переклад та англійська мова; Переклад (іспанська та англійська мови); Переклад (китайська та англійська мови)
спеціалізація
035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька
035.051 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – іспанська
035.055 Романські мови та літератури (переклад включно), перша – французька
035.065 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – китайська
вид дисципліни за вибором
Факультет іноземних мов

Методичні рекомендації схвалено на засіданні кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови
Протокол від "26" серпня 2026 року №1

Завідувач кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови
Ірина МОРОЗОВА

Методичні рекомендації погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов
Протокол від "26" серпня 2026 року №7

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов Анна КОТОВА

Харків – 2026

Загальні положення щодо організації самостійної роботи здобувачів освіти. Самостійна робота здобувачів освіти є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін, і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна» 2025 р.

Університет має забезпечувати для осіб, які навчаються, професійну підготовку на рівні кращих університетів світу, формування необхідних фахових і загальних компетентностей, зокрема: *вміння самостійно навчатися і критично мислити*

Самостійна робота включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу здобувача освіти денної та заочної форми навчання, регламентується навчальними планами та робочими навчальними планами.

Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Методичні матеріали для самостійної роботи здобувачів освіти передбачають можливість проведення самоконтролю з боку здобувача. Для самостійної роботи рекомендується відповідна наукова та професійна література.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, є обов’язковим. Форми контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни і включають виконання рефератів, есе або мультимодальних презентацій, винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль (разом з матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять).

Зміст та організація самостійної роботи здобувачів вищої освіти за навчальною дисципліною «Основи наукових досліджень у галузі мовознавства».

Відповідно до навчального плану, загальний обсяг навчальної дисципліни складає 3 кредити, тобто 90 годин.

Обсяг самостійної роботи для денної форми навчання складає 58 годин, для заочної – 80 годин.

Розподіл годин для самостійної роботи по темах

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Розділ 1			
Тема 1.	Підготовка до тесту на тему: Наука і наукове дослідження. Поняття науки та класифікація наук. Наукове дослідження: визначення та класифікація. Логічні методи пізнання. Науково-дослідницька робота (НДР) студентів. Цілі та задачі НДР.	3	4

Тема 2.	Підготовка до тесту на тему: Загальна характеристика дипломної (курсової) роботи як навчально-наукового дослідження студентів. Основні складові дипломної (курсової) роботи. Вимоги до змісту дипломної (курсової) роботи.	3	4
Тема 3.	Підготовка до тесту на тему: Головні етапи проведення наукового дослідження. Знайомство з проблемою дослідження. Аналіз стану розроблення проблеми дослідження, постановка його завдань. Процедура висування гіпотези та розробки теоретичних передумов проведення дослідження. Безпосереднє проведення теоретичного чи практичного дослідження. Обробка та аналіз результатів дослідження.	3	4
Тема 4.	Підготовка до тесту на тему: Вибір об’єкта і предмета дослідження. Обґрунтування об’єкт-предметної структури дослідження. Ієрархічна система об’єкт-предметної структури дослідження. Функції об’єкт-предметної структури дослідження. Відмінності між об’єктом та предметом дослідження.	3	4
Тема 5.	Підготовка до тесту на тему: Процедура постановки мети НД. Постановка завдань НД. Перехід від завдань до питань НД. Пошук інформації за темою дослідження.	3	4
Разом за розділом 1		**15**	**20**
Розділ 2			
Тема 7.	Підготовка до тесту на тему: Підготовка та захист НДР з мовознавства	3	5
Тема 8.	Підготовка до тесту на тему: Правила оформлення списку використаних джерел та джерел ілюстративного матеріалу.	4	5
Тема 9.	Підготовка до тесту на тему:	4	4

	Оформлення титульної сторінки курсової роботи. Оформлення змісту курсової роботи. Оформлення вступу курсової роботи.		
Тема 10.	Підготовка до тесту на тему: Оформлення розділу курсової роботи. Оформлення списку використаних джерел.	4	4
Разом за розділом 2		**19**	**23**
Розділ 3			
Тема 11.	Підготовка до тесту на тему: Наукова парадигма. Структурна та функціональна парадигми	4	6
Тема 12.	Підготовка до тесту на тему: Комунікативні студії у лінгвістиці та лінгвопрагматика	4	6
Тема 13.	Підготовка до тесту на тему: Лінгвістика тексту та стилістика.	4	6
Тема 14.	Підготовка до тесту на тему: Когнітивна лінгвістика	4	7
Тема 15.	Підготовка до тесту на тему: Антропоцентрична та еколінгвістична парадигми сучасної лінгвістики	4	6
Тема 16.	Підготовка до тесту на тему: Методика викладання іноземних мов. Прикладна лінгвістика	4	6
Разом за розділом 3		**24**	**37**
Разом		**58**	**80**

Завдання для самостійної роботи

.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Розділ 1			
Тема 1.	Виявлення номенклатури логічних методів пізнання. Пошук матеріалів про НДР студентів університету. Цілі та задачі НДР в ХНУ імені В.Н. Каразіна.	3	4
Тема 2.	Самостійний аналіз вимог до змісту дипломної (курсової) роботи.	3	4
Тема 3.	Практика з формулювання гіпотези та розробки теоретичних передумов проведення дослідження. Ознайомлення з методами обробки та аналізу результатів дослідження.	3	4
Тема 4.	Практика з вибору об'єкта і предмета дослідження.	3	4
Тема 5.	Практика постановки мети НД. Практика пошуку інформації за темою дослідження.	3	4
Разом за розділом 1		**15**	**20**
Розділ 2			
Тема 6.	Практика з підготовки презентації курсових робіт.	3	5
Тема 7.	Практика з оформлення дипломної (курсової) роботи.	4	5
Тема 8.	Практика з оформлення списку використаних джерел та джерел ілюстративного матеріалу.	4	5
Тема 9.	Практика з оформлення титульної сторінки курсової роботи, оформлення змісту курсової роботи, оформлення вступу курсової роботи.	4	4
Тема 10.	Практика з оформлення фрагменту розділу курсової роботи.	4	4
Разом за розділом 2		**19**	**23**
Розділ 3			
Тема 11.	Аналіз матеріалів у межах напрямів структурної лінгвістики та семасіології	4	6
Тема 12.	Аналіз матеріалів у межах напрямів прагматики та функціональної лінгвістики.	4	6
Тема 13.	Аналіз матеріалів у межах напрямів лінгвістики тексту, стилістики та комунікативної лінгвістики.	4	6
Тема 14.	Аналіз матеріалів у межах напряму когнітивної лінгвістики.	4	7
Тема 15.	Аналіз сутності когнітивно-дискурсивної парадигми у мовознавстві на прикладі студентських робіт університету.	4	6

Тема 16.	Аналіз матеріалів у межах напряму еколінгвістики та методики викладання іноземних мов (прикладної лінгвістики).	4	6
Разом за розділом 3		**24**	**37**
Разом		**58**	**80**

Критерії оцінювання видів самостійної роботи,

Самостійна робота оцінюється у межах поточних тестів за темами 1, 2 і 3

Рекомендована література відповідно до робочої програми
Основна література

1. Гончарук Т. В. Основи наукових досліджень. Тернопіль, 2014. 272 с.
2. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень. Х.: ХНАУ, 2017. 272 с.
3. Івахненко А. О. Основи наукових досліджень у галузі перекладознавства: конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 80 с.
4. Кульбабська О.В. Основи мовознавчих досліджень: модульний курс: навчальний посібник. Чернівці: Чернівецький національний університет, 2009. 144 с
5. Мазур О. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. вищих навч. заклад. філол. спец. Вінниця: Нова Книга, 2013. 120 с.
6. Чорновол–Ткаченко О.О. Основи наукових досліджень. Харків: Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна, 2014. 120 с.
7. Bondarenko, I. V. (2018). Kharkiv linguistic school. Heritage. Alexander Potebnja. *Cognition, Communication, Discourse*, (16), 13-24. https://doi.org/10.26565/2218-2926-2018-16-01

Допоміжна література

1. Васильєв В. В. Методичні рекомендації до написання наукової праці. Дніпропетровськ, 2000. 26 с.
2. Івахненко А. О. Основи наукових досліджень у галузі перекладознавства: конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» факультету іноземних мов. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 80 с.
3. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень. К.: Кондор, 2003. 192 с.
4. Розорінов Г. М., Співак В. М. Наукова робота за темою магістерської дисертації. Науково-дослідна робота за темою магістерської дисертації. Частина 2. Конспект лекцій. Київ, 2016. 83 с.